

HETTY LUITEN

Jij was mijn alles

ABCOUDE

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK

Manmoedig bleef Etske zwaaien zolang ze de auto kon zien, maar zodra hij de hoek om was en uit beeld verdwenen, liet ze haar arm in een moedeloos gebaar zakken. Ze voelde de tranen in haar ogen omhoogkomen, maar was stiekem ook trots op zichzelf. Ze had het gered. Ze had zich grootgehouden zolang Laura er nog was. Ze was niet in huilen uitgebarsten, maar had lachend haar dochter nagekeken.

Nu was ze weg, en Etske wilde niets liever dan haar tranen de vrije loop laten, maar nog vermande ze zich. De buurt hoefde niet te zien hoe erg ze het vond, want diep vanbinnen wist ze zelf heus wel dat het belachelijk was dat ze het zich zo vreselijk aantrok dat Laura het huis uit ging.

Ze draaide zich om en liep het hoge flatgebouw in. Ze voelde zich zo verdrietig dat ze moeite had haar ene voet voor de andere te zetten. Normaal nam ze altijd de trap naar de

derde verdieping. Etske was vierenveertig, en behoorde niet meer tot de allerjongsten. Ze was daarom van mening dat ze zoveel mogelijk moest bewegen om gezond te blijven. De lift nam ze alleen als ze zware tassen met boodschappen bij zich had. Maar nu voelde haar hart zo zwaar, dat ze er niet mee kon sjouwen. Ze trok de liftdeur open en stapte naar binnen. Blij dat de lift er nog stond, nadat Laura hem gebruikt had om haar spullen mee naar beneden te brengen. Ze onderdrukte een snik en drukte op de 3. Een moment sloot ze haar ogen, terwijl de lift haar naar boven bracht.

Binnen overviel haar de stilte als een klamme deken. Ze rilde en wilde op de bank af lopen om te gaan zitten huilen. Toch voelde ze dat het beter was zich groot te houden. Niet voor Laura, niet voor de burens, maar voor zichzelf. Ze was bang dat – als ze eenmaal echt begon met huilen – ze er niet mee kon ophouden. In de keuken stond nog een kop koffie in de thermoskan, wist ze. Ze liep eraartoe, schonk de koffie in, terwijl haar blik viel op de vrolijk gekleurde mok van Laura, die op het aanrecht stond. Er ontsnapte haar een zucht. Etske spoelde de mok om en zette

haar terug, maar bedacht zich. Stel dat ze die avond niet zou afwassen, dan vond ze de mok morgen weer. Als een stille getuige van het feit dat Laura voorgoed weg was.

Nou ja, dacht ze schamper, voorgoed. Zo voelde dat. Maar over twee weken zou ze er alweer zijn om het weekend bij haar moeder door te brengen. 'En ik breng m'n wasgoed mee, hoor, *mem!*'

Etske pakte de mok, spoelde die nu beter om, droogde de mok af en zette haar in de kast, zodat ze er niet meer tegenaan hoefde te kijken. Haar koffie nam ze mee naar de woonkamer, waar ze zich eindelijk op de bank liet zakken.

Toch kwam ze de volgende seconde al over-eind, omdat ze opeens wist wat ze zou gaan doen. In de grote kast in de rommelkamer lagen de fotoalbums, waarin ze kon zien hoe Laura was opgegroeid van een schattige baby tot een prachtige jonge vrouw. Ze koos voor het album, dat onder op de stapel lag. Het album dat met een trouwfoto begon, een trouwfoto uit 1990.

Ze had er lang niet meer in gekeken, maar Etske sjoerde net zolang tot ze het er onderuit gekregen had en nam het dikke album mee

naar de kamer. Ze legde het op de salontafel en ging weer op de bank zitten, maar sprong direct opnieuw overeind. De stilte in huis moest verdreven worden.

In een laatje in de hoge boekenkast lagen een paar cd's. Etske glimlachte terwijl ze er-tussen zocht naar iets waar ze op dat moment naar kon luisteren. Laura had het knap ouder-wets gevonden, haar cd-speler. 'Iedereen heeft tegenwoordig een dvd-speler, *mem.*' Maar Etske had dat voor zichzelf niet nodig gevonden. Er klonk zo vaak muziek door hun flat. Laura's muziek. Lang niet altijd Etskes smaak, maar dat vond ze niet erg. Ze genoot ervan als Laura muziek afspeelde. Aan de soort muziek kon ze horen in welke stemming haar dochter was. Meestal was ze goedge-mutst en daar werd Etske zelf ook weer vro-lijk van.

Ze koos voor een pianoconcert, maar draai-de het volume zo laag, dat het niet meer was dan achtergrondmuziek. Ze wist dat ze toch niet in staat was om te luisteren, al was ze gek op pianomuziek. Maar ze had nu uitsluitend behoefte aan muziek die de flat wat leefbaar-der maakte en waar de stilte niet overal bo-venuit schreeuwde.

Opnieuw ging ze zitten. Ze zag haar koffie staan, maar die was nu wel koud. Een flinke slok bewees dat ze gelijk had. Zou ze verse zetten? Ze keek naar het album en knikte in zichzelf. Daar ging vast een paar uur in zitten. Dat kon ook en mocht van haarzelf. De rest van de dag was ze vrij. Ze had speciaal voor het uitzwaaien van Laura een hele snipperdag genomen. Natuurlijk had ze van tevoren geweten dat ze daar om tien uur 's morgens mee klaar zou zijn en nog gerust urenlang zou kunnen werken, maar ze had net zogoed van tevoren geweten, dat ze zich absoluut niet zou kunnen concentreren op haar werk.

Weer kwam ze in de benen. In de keuken zette ze een nieuwe pot koffie. Ze sneed een plak ontbijtkoek af en besmeerde die met halvarine. Terwijl de koffie doorliep, nam ze een hap van de koek en keek door het raam naar buiten. Als ze met haar neus tegen het glas ging staan, kon ze net op de straat kijken. Ze woonde in een prachtige flat aan de rand van het centrum van Amsterdam. Eigenlijk heette het een appartement, maar dat vond ze zelf een te chic woord. Tien jaar geleden had ze het kunnen kopen en waren Laura en zij erin getrokken. Voor die tijd woonden ze ook in

een flat in Amsterdam, maar veel kleiner. In feite hadden ze samen niet meer nodig dan een flat met twee slaapkamers, maar Laura werd groter en had een bureau nodig om haar huiswerk aan te maken en dat paste niet op haar eigen kamertje. Daarom was Etske rond gaan kijken en ze was voor dit appartement gevallen. Alle woningen waren hoekwoningen. Het trappenhuis en de liften zaten in het midden. Op elke verdieping waren vier appartementen. De woonkamer en Laura's slaapkamer hadden elk een ruim balkon, die ze veel gebruikt hadden de afgelopen jaren.

De koffie was klaar en Etske schonk haar leeggegooide kop weer vol. De rest deed ze in de thermoskan.

Voor de zoveelste keer ging ze op de bank zitten. Deze keer nam ze direct een slok en even rilde ze van de hitte, maar ze voelde dat de koffie haar goeddeed. De hete drank gleed door haar keel en slokdarm en verwarmde haar van binnenuit. Ook de muziek was aangenaam. Zou ze een sigaret opsteken bij de koffie?

Etske aarzelde. Ze rookte nooit door de week, alleen in de weekends en zeker niet in de woonkamer, waar Laura ook elke dag

kwam. Laura wist niet eens dat ze rookte, omdat ze het altijd in haar eentje deed. Meestal lag Laura al in bed. Hoewel ze het laatste jaar soms nog thuis moest komen en later dan Etske naar bed ging. Maar Laura kwam nu niet meer, dus wat hield haar tegen? Vermoedelijk de angst om verslaafd te raken. Nu rookte ze nooit meer dan twee, hooguit drie sigaretten in een weekend. Altijd op het balkon. Als ze ermee begon door de week en in de woonkamer te gaan roken, was het eind zoek. Bovendien was een sigaret voor Etske altijd bedoeld als een klein feestje en erg feestelijk voelde ze zich nu bepaald niet. Al constateerde ze wel dat ze inmiddels een stuk rustiger geworden was.

Ze nam nog een slok van de warme koffie, controleerde of er geen halvarine op haar vingers was terechtgekomen en pakte het zware album van tafel. Ze trok het op schoot en sloeg het open.

Er stond een jong, gearmd bruidspaar voor de grote openstaande deuren van de kerk. Ze keken stralend naar de fotograaf. Hij in een grijs pak, zij in een witte trouwjapon. Het was april 1990. Eenentwintig jaar geleden. Een stralende dag. Ze slikte.

Wat was ze gelukkig. Ze waren net naar het stadhuis geweest, waar ze elkaar hun ja-woord gegeven hadden. Ze waren getrouwd, Laurens en Etske, vanaf nu: meneer en mevrouw Mijers. In de kerk zou hun huwelijk ingezegend worden. Alle genodigden en nieuwsgierigen zaten al binnen. Zij zouden als laatsten gaan. Werkelijk iedereen was gekomen. Etskes familie, die van Laurens. Hun collega's, vrienden en vriendinnen. En de zon. Die was er direct 's morgens vroeg al geweest en was de hele dag royaal met haar stralen en warmte.

'Hoe is het, mevrouw Mijers?' fluisterde Laurens met een grijns. 'Zullen we naar binnen gaan of wil je nog langer van het zonnetje genieten?'

Ze keek hem vol liefde aan, drukte zijn arm tegen haar lichaam en glimlachte. 'Het is hier weliswaar heerlijk, maar dit verwarmt alleen de buitenkant en binnen...'

Laurens drukte een zachte kus op haar lippen en knikte naar de fotograaf. 'We gaan,' zei hij.

'Sta ik wel aan de juiste kant?' vroeg Etske plotseling zenuwachtig. 'Ik ben nu toch met je getrouwd?'

‘Dat is zo. Eh... Ik moet rechts lopen,’ antwoordde Laurens.

‘Gelukkig, dan is het goed.’ Ze keek achterom naar haar sleep, maar twee kleine meisjes, kinderen van haar oudste broer, waren al bezig de sleep op te tillen, zodat hij niet vies werd bij het lopen. Etske keek vertederd naar hen, maar vergat vervolgens alles omdat Laurens haar arm een kneepje gaf en ze mee moest de kerk in, waar het orgel luid begon te spelen en alle gasten opstonden, zodat zij door een haag van mensen die ze liefhadden naar voren konden lopen.

Etske pakte haar kopje op en dronk het leeg. Iedereen had gezegd dat het een mooie dienst was geweest en dat de dominee mooie woorden had gesproken, maar Etske had er weinig van mee gekregen. Het feit dat ze getrouwd was en nu Laurens’ achternaam droeg, maakte haar zo gelukkig, dat ze nauwelijks haar aandacht bij de dienst had kunnen houden. Gelukkig had iemand een groot deel ervan opgenomen als film, zodat ze het later nog eens terug had kunnen zien.

Ze herinnerde zich nu ook dat ze af en toe meer met haar gedachten bij haar familie was